

නැෂනල් ජෙම් ඇන්ඩ් ජුවෙලරි ඔතෝරිටි - ලංකා ජෙමොලොජිකල් ලැබොරටරි (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ් හි ගනුදෙනු පිළිබඳ වාර්තාව - 2022 /2023/2024

නැෂනල් ජෙම් ඇන්ඩ් ජුවෙලරි ඔතෝරිටි - ලංකා ජෙමොලොජිකල් ලැබොරටරි (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ් හි (“සමාගම”) 2022, 2023 හා 2024 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂවල මෙහෙයුම් කටයුතු පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මා විසින් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි අදහස් කරන නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත් වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සෑම විගණනය කරනු ලබන අස්ථිතියක් විසින්ම එම අස්ථිතිය සම්බන්ධ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය. එම පනතේ 16(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව, සෑම විගණනය කරනු ලබන අස්ථිතියක් සම්බන්ධයෙන් වූ වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශ, රීති මගින් දක්වනු ලැබිය හැකි පරිදි වන කාලසීමාවක් තුළ එම අස්ථිතිය වාර්ෂික කාර්යසාධන වාර්තා ද සමඟ ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරියා විසින් විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එම පනතේ 38(1)(ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව, වාර්ෂික වාර්තා සහ වෙනත් මූල්‍ය ප්‍රකාශ අවශ්‍ය වේලාවන් ඇතුළත පිළියෙල කිරීමට සිදුවන බවට සහතික වියයුතු අතර ඊට අමතරව විගණනය කරනු ලබන අස්ථිතියට අදාළ වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට ප්‍රධාන ගණන් දීමේ නිලධාරියා වගබලා ගනු ලැබිය යුතුය.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

2003 ජුනි 12 දිනැති අංක PED /12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 6.5.1 වගන්තිය හා 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය මගින් ප්‍රකාශිත රාජ්‍ය ව්‍යාපාර සඳහා වූ මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශයෙහි 6.6 වගන්තිය ප්‍රකාරව ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60ක් ඇතුළත විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළයුතු 2014 අප්‍රේල් 01 දින සිට 2024 මාර්තු 31 දින දක්වා වර්ෂ සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන මෙම වාර්තාවේ දිනය දක්වාම විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

2.2 වත්කම්, වගකීම්, ආදායම් හා වියදම්

සමාගම විසින් අවසන් වරට පිළියෙල කරන ලද 2014 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන වත්කම්, බැරකම්, ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන අයිතමය	වටිනාකම

	රු.
වත්කම්	
ජංගම වත්කම්	139,006,695

මුළු වත්කම්	<u><u>139,006,695</u></u>

ස්කන්ධය හා වගකීම්

ස්කන්ධය හා සංචිත වගකීම්	124,178,950
ජංගම බැරකම්	14,827,745

මුළු වගකීම් හා ස්කන්ධය	139,006,695
	=====
මුළු ආදායම	-
මුළු වියදම	(257,271)

උණකාවය	(257,271)
	=====

2.3 ගිණුම් හා පොත්පත් පවත්වා ගැනීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමගම විසින් 2014 අප්‍රේල් 01 දින සිට 2024 මාර්තු 31 දින දක්වා කාලය සඳහා මුදල්/බැංකු පොත්, ලේජර ගිණුම්, ගෙවීම් වවුචර්, ජර්නල් හා බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශන පිළියෙල කර පවත්වා ගෙන ගොස් නොතිබුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	පොත්පත් හා ගිණුම් පවත්වා ගැනීමට පියවර ගත යුතුය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 සමාගම පිහිටුවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය සහ ශ්‍රී ලංකා මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ සංගමය (SLGJA) අතර ඇතිකර ගත් එකඟතාවයක් මත 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත යටතේ ලංකා ජෙමොලොජිකල් ලැබොරටරි නමින් මෙම පෞද්ගලික සමාගම 2008 මැයි මස 29 වන දින ස්ථාපිත කර තිබුණි. මැණික්වල අගය වැඩි කිරීම සඳහා කරනු ලබන පිරියම් කිරීම් සහ මැණික් වල සම්භවය (Origin) තීරණය කිරීමේ පහසුකම් ඇති මැණික් පරීක්ෂණාගාරයක් සහිත සහ නිකුත් කරන සහතික සඳහා අන්තර්ජාතික පිලිගැනීමක් ඇති අංග සම්පූර්ණ මැණික් රසායනාගාරයක් ලංකාවේ ඇති කිරීමේ අරමුණින් උක්ත සමාගම පිහිටුවා තිබුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	සමාගමේ නිත්‍යානුකූල බව පරීක්ෂා කර ඒ අනුව ඉදිරි කටයුතු සම්බන්ධයෙන් තීරණය කළ යුතුය.
රසායනාගාරයක් පිහිටුවීමේ දී කිසියම් පෞද්ගලික පුද්ගලයකු හෝ සංවිධානයක් සමඟ අත්වැල් බැඳ ගැනීම 1993 අංක 50 දරන ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ		

අධිකාරී පනතේ විධිවිධානවලට පටහැනි වන බව හා එය නීති විරෝධී ක්‍රියාවක් වන බවත් ඒ සඳහා කිසියම් පෞද්ගලික පුද්ගලයකුට හෝ සංවිධානයකට මුදල් මුදා හැරීම නීතිමය ප්‍රතිපාදන දැඩි ලෙස උල්ලංඝනය කිරීමක් බව නීතිපති විසින් 2005 වර්ෂයේ දී පෙන්වා දී තිබියදී, ඒ පිළිබඳ නොසලකා උක්ත සමාගම පිහිටුවා තිබුණි.

3.2 අරමුදල පිහිටුවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය සහ ශ්‍රී ලංකා මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ සංගමය (SLGJA) අතර ඇති කරගත් එකඟතාවයක් මත මැණික් අපනයන වටිනාකම මත අධිකාරිය අයකර ගන්නා සියයට 0.25 ක අපනයන සේවා ගාස්තුවට අමතරව 2001 වසරේ ජනවාරි සිට තවත් සියයට 0.25ක සේවා ගාස්තුවක් අධිකාරිය අපනයනකරුවන්ගෙන් අය කර ගෙන "රසායනාගාර සංවර්ධන" අරමුදලට බැර කර තිබුණි. 2009 ජනවාරි 28 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මත මෙම අරමුදලේ එකතු වූ රු.92,498,578.69 ක මුදල 2009 අප්‍රේල් 27 දින ලංකා ජෙමොලොජිකල් ලැබොරටරි පෞද්ගලික සමාගමේ ගිණුමට බැර කර තිබුණි. ඉහත පරිදි අමතර සේවා ගාස්තුවක් අයකිරීම සම්බන්ධයෙන් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කර නොතිබුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	අමතර ගාස්තු අය කිරීම නීත්‍යානුකූල නොවන බව පෙනී යන බැවින් සමාගමට බැර කර ඇති මුදල් සම්බන්ධයෙන් නීතිමය උපදෙස් මත ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

3.3 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගමේ ගිණුමට මාරු කරන ලද මුදල හා ඊට අදාළව එකතු වී ඇති පොළිය ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරියේ අරමුදලට නැවත මාරු කර එම අරමුදලේ උපයෝගී කර ගනිමින් යෝජිත ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් උසස් තාක්ෂණික රත්න විද්‍යා රසායනාගාරය 1993 අංක 50 දරණ ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරී පනතේ 111 වන වගන්තිය යටතේ ස්ථාපිත කිරීමටත් 2016 අගෝස්තු 16 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණ ද, පනතේ අනුමැතිය ලැබී වර්ෂ 08 ක් ඉක්මවා තිබිය දී එම අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි කටයුතු කර නොතිබුණි.	2016 සිට කැබිනට් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොමැති වීමට හේතුව ඒ සඳහා LGL මණ්ඩලයේ රැස්වීමක් කැඳවා යෝජනාවක් සම්මත කළ යුතු වීමයි. LGL හි අධ්‍යක්ෂවරුන්ගෙන් බහුතරයක් ශ්‍රී ලංකා මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ සංගමයෙහි (SLGJA) අය වන අතර ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය (NGJA) විසින් බොහෝ ඉල්ලීම් තිබියදීත්, අරමුදල් අධිකාරිය වෙත නැවත මාරු කිරීමට ඔවුන් අකමැති විය. ඒ වෙනුවට ඔවුන් ප්‍රති යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එය ජාතික	අමතර ගාස්තු අය කිරීම නීත්‍යානුකූල නොවන බව පෙනී යන බැවින් සමාගමට බැර කර ඇති මුදල් සම්බන්ධයෙන් නීතිමය උපදෙස් මත ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරියට පිළිගත නොහැකි විය. මෙම කාරණය විසඳීම සඳහා එවකට රැස්වීමක් කැඳවා තිබුණද, කිසිදු ධනාත්මක ප්‍රතිඵලයක් නොවීය. අරමුදල් ජාතික මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය වෙත නැවත පැවරීමට ඔවුන් එකඟ නොවුනු අතර ඒ වෙනුවට අරමුදල්වල අයිතිය ඉල්ලා සිටියි.

(ආ) සමාගම 2008 වර්ෂයේ දී ස්ථාපනය කර 2024 මාර්තු 31 දින වන විට වර්ෂ 15ක් ඉක්ම වී තිබුණ ද මෙහෙයුම් කටයුතු කිහිපයක් හැර සමාගමේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	සමාගම පවත්වාගෙන යාම හෝ කටයුතු අවසන් කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිත්‍යානුකූලව තීරණය කර ඒ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) 2019 මැයි 16 දිනෙන් පසු සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය රැස් වී නොතිබුණු අතර සමාගම තවදුරටත් ක්‍රියාකාරීව පවත්වාගෙන යාම හෝ එහි කටයුතු අවසන් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නිත්‍යානුකූල පියවර ගෙනද නොතිබුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	- එම -

3.4 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ලංකා බැංකුව විසින් විගණනයට ඉදිරිපත්කර තිබූ 2025 ජනවාරි 07 දිනැති ශේෂ තහවුරු කිරීම අනුව සමාගම සතුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අංක 76480128 දරන ස්ථාවර තැන්පතුවේ රු.251,134,797 ක ශේෂයක් හා අංක 8160519 දරන ජංගම ගිණුමේ රු.25,841,283 ක ශේෂයක් පැවතුනි. එසේ වුව ද ජංගම ගිණුමට අදාළ බැංකු ප්‍රකාශන හෝ ස්ථාවර තැන්පතුවට අදාළ අලුත් කිරීමේ නිවේදන විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	බැංකු ගිණුම් හා තැන්පතු පිළිබඳ තොරතුරු විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ආ) ඉහත ජංගම ගිණුමේ පැවති රු.25,841,283 ක ශේෂය කිසිදු ආදායමක් ලබා දෙන මාර්ගයක ආයෝජනය කිරීමකින් තොරව 2015 වර්ෂයේ සිට නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	මුදල් ශේෂ ඵලදායී ලෙස උපයෝජනයට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) සමාගම විසින් අදායම් බදු සඳහා ලියාපදිංචි වී නොතිබුණු අතර 2014 මාර්තු 31 දිනට ගෙවිය	පිළිතුරු ලබා දී නැත.	ගෙවිය යුතු අදායම් බදු හා රඳවා

යුතුව තිබූ රු.14,619,695 ක් වූ අදායම් බද්ද සහ රු.4,784,831 ක් වූ රඳවා ගැනීමේ බදු ශේෂ 2024 මාර්තු 31 දින වන විටත් නිරවුල් කිරීමකින් තොරව පැවතුණි.

ගැනීමේ බදු නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය විසින් සමාගමේ සභාපතිවරයාගේ හා අධ්‍යක්ෂකවරයකුගේ තායිලන්ත සංචාරයක් සඳහා රු.369,440 ක් ද ජර්මන් සංචාරයක් සඳහා රු.1,032,887 ක් ද 2014 වර්ෂයේදී ගෙවා තිබූ අතර 2023/24 මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම මුදල සමාගම විසින් අධිකාරියට පියවා නොතිබුණි.

පිළිතුරු ලබා දී නැත

ගෙවිය යුතු ශේෂ පියවීමට පියවර ගත යුතුය.